

Det kongelige danske geografiske Selskab.

 det tredje Møde i Vinteren 1907—1908 holdt Konsul W. Hanssen Foredrag om Republiken Colombia. *Lysbilleder og etnografiske Genstande.*

I det fjerde Møde gav Professor ved Universitetet, Dr. teol. H. Scharling, en *geografisk historisk Oversigt over Jordanfloden og det døde Hav.*

I det femte Møde holdt Ritmester Gunnar Isachsen Foredrag om sine *Ekspeditioner til Spitzbergen*

i 1906 og 1907. Lysbilleder (se nærmere i dette Hefte).

I Raadsmødet den 21. Januar 1908 vedtoges det at udnævne Ritmester Gunnar Isachsen til *Æresmedlem* af Selskabet.

Endvidere vedtoges det at lade Selskabet repræsentere ved „Den 9. internationale geografiske Kongres i Genève, 27. Juli—6. August 1908 af Sekretæren, Hr. O. Olufsen, som Delegeret.

Det festlige Møde for Ritmester Gunnar Isachsen den 3. Marts 1908.

Med stor Imødekommenhed havde Ritmester Gunnar Isachsen efterkommet Bestyrelsens Henvendelse om at holde Foredrag i Selskabet om sine *Ekspeditioner til Spitzbergen i 1906 og 1907.*

Mødet afholdtes den 3. Marts i Odd-Fellowpalæet og overværedes af *Deres Majestæter Kongen og Dronningen, Deres kongelige Højheder Kronprinsen, Prinserne Harald og Gustav og Prinsesse Thyra.*

Tilstede var desuden Drs. Excellencer *Udenrigsministeren og Kultusministeren, Norges Chargé d'affaires v. Tangen, Fru Ritmester Isachsen* og en meget talrig Forsamling af Damer og Herrer.

Selskabets Præsident, *Hs. kgl. Højhed Kronprins Christian*, aabnede Mødet med følgende Ord:

Deres Majestæter.

Mine Damer og Herrer.

Hr. Ritmester Isachsen

Paa det „*Kgl. danske geografiske Selskab*“s Vegne skal jeg i Aften have den Glæde at optage Dem som *Æresmedlem.*

De har allerede i en Aarrække gjort Dem bemærket i den videnskabelige Verden for den Interesse, De har vist den arktiske Forskning, ikke blot ved Deres

omhyggelige Hjemmestudier, men ogsaa ved Deres personlige Indlæg ude i Arbejdsmarken.

Jeg behøver kun at nævne Sverdrups Polarekspedition 1898—1902 for at godtgøre, at De som Kortlægger her var med blandt den lille uforfærdede Skare af Mænd, der trodsende personlige Savn viste, hvad fælles Vilje kan gennemføre for at naa et højt sat Maal.

Denne Ekspedition har sikkert været Aarsagen til, at De har sysselsat Dem med en selvstændig Forskningsopgave, og forstaaeligt er det, at det Indre af Spitzbergen ligesom vakte Deres Forskerlængsler, da næsten alle de mange tidligere Ekspeditioner didhen væsentlig kun havde beskæftiget sig med Kyststrækningerne og de nærliggende Øer, hvorimod det Indre laa ukendt hen.

De har med Deres Ekspeditioner henholdsvis i 1906 og 1907 tilbagelagt og kortlagt betydelige Strækninger paa Indlandet, hvilket Arbejde i høj Grad fordrer den geografiske Verdens Anerkendelse.

Jeg heder Dem modtage Selskabets *Æresdiplom* som en Anerkendelse fra vor Side for disse Undersøgelser og Opmaalinger, med Ønsket om at Lykke og Held ogsaa i Fremtiden maa følge Deres Forskninger.

Under livligt Bifald besteg Ritmester Isachsen Talerstolen og bragte Selskabet sin varmeste Tak for den Ære, det havde vist ham, hvorefter han gik over til Foredraget, der holdtes livligt og fængslende og var illustreret af de fortræffeligste Lysbilleder, (Foredraget vil fremkomme in extenso i næste Hefte af dette Tidsskrift).

Præsidenten rettede efter Foredraget en Tak til Foredragsholderen for hans interessante Beretning.

Forinden Mødets Slutning udbragte Selskabets Vicepræsident, *Hs. Excellence Udenrigsminister, Lensgreve Raben-Levetzau* et af livlige Hurraraab

efterfulgt *Leve for Deres Majestæter Kongen og Dronningen.*

Ved den efter Mødet foranstaltede festlige Sammenkomst for Ritmester *Isachsen* i Hotel „Phœnix“, ved hvilken Generalmajor *L. le Maire* dirigerede, udbragte *1. Vicepræsident Skaalen* for *Danmarks og Norges Konger*, hvorefter Generalmajor *Hegermann Lindencrone* holdt Talen for Hædersgæsten. Endvidere taltes af Ritmester *Isachsen* for *Det kgl. danske geografiske Selskab*, af *1. Vicepræsident* for *Fru Isachsen*, af Kommandør *A. Hovgaard* for *Damerne*, af Statsgeolog Dr. phil. *V. Madsen* for *Spitzbergen*, af Selskabets Sekretær *O. Olufsen* for *den norske Nation*.

Kryoliten ved Ivigtut

Af Professor *N. V. Ussing*.

Ivigtut Bjærgværksanlæg i Grønland hører til de ejendommeligste paa Jorden. Det Raastof — Kryolit — som dér tages ud af Klippen, har man ikke fundet noget andet Steds i nævneværdig Mængde; kun Antydninger deraf er opdagede i Colorado og i Ural. For danske er Ivigtut særlig mærkeligt som det hidtil eneste Anlæg for stadig Bjærgværksdrift ikke alene i Grønland, men i alle Rigets Dele. Der ses her bort fra den i 1852 opdagede og allerede da forsøgsvis bearbejdede Josvas Kobbermine i Sydvest-Grønland, thi den nylig genoptagne Virksomhed dér kan endnu kun betragtes som Forsøgsbrydning.

Ofte har det været nævnt med Forundring, at Bjærgværksindustri saa lidet trives i Grønland. Dette vældige Klippeland, tænker man, maa dog sikkert have mange skjulte Rigdomme i sit Skød. Men nærmere betragtet viser det sig, at Sandsynligheden herfor ikke er særlig stor. Allerede Landets Størrelse er skuffende. Det er ganske vist almindelig bekendt, at det Indre er dækket af Indlandsisens uigennemtrængelige Sne- og Islag, og at det derfor slet ikke tør regnes med, naar Talen er om at opsøge Mineraller. Men dog ligger det vistnok fjærnt fra den almindelige Opfattelse, at Grønland, naar Indlandsisen fradrages, kun er et lille Land; ikke stort mere end en Tredjedel af Norge. Hertil kommer en anden Omstændighed. De fleste egentlige Malmlejer er under almindelige Forhold rigest i de øvre Partier, i den Del af Jordskorpen, som

gennem Hundredtusinder af Aar er paavirket af Vandet. Thi dette fremkalder i Tidernes Løb kemiske Processer, som gør Malmlejet rigere, idet en Del af dets værdiløse Bestanddele føres bort. Ad denne Vej har i de fleste andre Lande Naturen lettet Paaavisningen af de brugbare Raastoffer for tunge Metaller, og Lejets Righoldighed i den øverste forvitrede Zone hidrager desuden til at gøre smaa Anlæg rentable og hjælpe store ud over den første vanskelige Tid, hvor Udhyttet er ringe i Forhold til den Foregelse, Driftskapitalen kræver. Men i Grønland har Fjældet praktisk talt ingen Forvittringszone, ja der findes ikke engang nævneværdige Grus- og Sandaflejringer; Indlandsisen har borttaget saa godt som alt sligt. Den har i en forhistorisk, men ikke særlig fjærnt Tid, dækket hele Landet, og mens den gled hen derover, borttoges lidt efter lidt alt læst og forvitret Materiale, ja endog de øvre Dele af Klippemasserne.

Disse Forhold gør det i Virkeligheden forstaaeligt, at næsten ingen Malmlejer af nævneværdig Udstrækning er fundne i Grønland. Kryoliten er heller ingen Malm i Ordets almindelige Forstand; den indeholder ingen tunge Metaller, men kun lette og forholdsvis værdiløse Grundstoffer. Den hører efter sin Dannelse til Jordskorpens Dyb, og det er næppe nogen Tilfældighed, at den just træder frem i et Land, hvor Jordskorpens skjulteste Indre er lagt blot ved Indlandsisens Virksomhed gennem uhyre lange Tidsrum.